

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÖMER SABANCI'NIN

TÜRKONFED BAŞKANLAR KONSEYİ

AÇILIŞ KONUŞMASI

15 Eylül 2006

Bursa

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Bursa ilimizin değerli yöneticileri, sayın konuklar
Sevgili Başkanlar, basınımızın değerli temsilcileri

TÜSİAD adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Her geçen gün biraz daha büyüyen ve etkinliğini artıran TÜRKONFED'in Başkanlar Konseyi toplantısında sizlere hitap edebildiğim için çok mutluyum.

Türkiye'de bölgesel bazda yaygın ilişkileri olan, sektörlerle yoğun dirsek teması içinde faaliyet gösteren, güçlü gönüllü bir iş dünyası örgütünün var olmasının öneminin her geçen gün biraz daha kavrandığı inancındayım.

TÜRKONFED daha kuruluş aşamasında gücünü, üyesi bulunan bölgesel ve sektörel federasyonlardan alacağını ilan etmişti. TÜSİAD'da bir anlamda bu gönüllü iş dünyası örgütünün hızlı gelişimini desteklemek için, federasyonların da gelişimini destekleme kararı aldı. Kuruluş aşamasında, TÜRKONFED'e Sektörel Dernekler Federasyonu üyesi olarak katılmıştık. Bu yıl aldığımız bir kararla önce, ev sahibimiz BUSİAD'ın da üye olduğu, Marmara ve Karadeniz Sanayici ve İşadamı Dernekleri Federasyonu'na üye olduk Ardından da Doğu ve Güneydoğu Sanayici ve İşadamı Dernekleri Federasyonu'nun üyesi olduk. Sırada Doğu Akdeniz Sanayici ve İşadamı Dernekleri Federasyonu var.

TÜRKONFED'in kuruluşunun, TÜSİAD'ın öncülük ettiği en önemli işlerden biri olduğu kanısındayım. Çünkü bu birlikteliğimizi Türkiye'nin AB sürecine uyumunun önemli bir unsuru olarak görüyorum. TÜRKONFED, mevcut yapısıyla Avrupa'daki iş dünyasının gönüllü örgütlenme anlayışına birebir uyum gösteriyor.Önümüzdeki dönemde, hepimizin, bambaşka bir TÜRKONFED'in üyesi olacağımıza ve bu üyeliği gururla sürdüreceğimize inanıyoruz.

Değerli Başkanlar.

Yaz rahatlığını geride bırakıyoruz. Bizleri zorlu bir dönem bekliyor. Uzun yıllar her konjonktürel sarsıntıda kriz tehlikesiyle yüz yüze gelen ülkemiz, yapısal dönüşüm konusundaki kararlılığı sayesinde, krizler karşısında nispeten daha dayanıklı bir bünyeye sahip oldu.

Bugün ihtiyacımız olan şey bir yandan bu yapısal dönüşümü sürdürürken, bir yandan da mevcut engellerden ve dönüm noktalarından olumsuz etkilenmemeyi sağlamak. Bunun için önümüzü görebilmeli, olumsuz muhtemel gelişmeler karşısındaki senaryolarımızı belirlemeli, politikalarımızı oluşturmalıyız. BU tarif ettiğimiz ihtiyacı en iyi tanımlayan ifade "risk yönetimi"dir.

Türkiye'nin lider kadroları, artık, gerek ekonomide gerekse siyasette ve uluslararası ilişkilerde risk yönetimine geçmelidir. Önümüzdeki takvim belli, hedeflerimiz açıktır. Yolumuz üzerindeki engellerin, tehlikelerin bizi alıkoymaması, yavaşlatmaması, yolumuzdan saptırmaması için, kapsamlı analizler yapmalıyız. Risk faktörlerini belirlemeli, sınıflamalı, önceliklendirmeliyiz. Bu çerçevede stratejiler oluşturmalı; yumurta kapağına geldiğinde değil, bugünden, muhtemel senaryoları önceden düşünerek, alternatif politikalarımızı saptamalıyız.

2006'nın son aylarından başlayarak 2007'ye uzanan bir analiz yaptığımızda, gerek yurt dışında, gerekse yurt içinde yaşayacağımız gelişmelerin, ekonomi ve politikada istikrarın korunması açısından önemli risk unsurları barındırdığını görebiliyoruz.

Dünya ekonomisine baktığımızda, küresel ekonominin yönlendirilmesi açısından bir belirsizlik dönemine girdiğimizi söyleyebiliriz. Dünya Ticaret Örgütü'nün eski düzenleyici etkisi zayıfladı. Küresel ekonomik ilişkilerde kurumsal anlamda bir geçiş dönemi içindeyiz. Bunun yarattığı belirsizlik ortamında başlıca tehlikeleri,

- Petrol ve hammadde fiyatlarındaki artış eğiliminin sürmesi,
- ABD, Japonya ve AB'de faizleri yukarı doğru zorlayan faktörlerin orta vadede etkisini sürdürmesi,
- Bunların sonucu olarak konjonktürde küresel bir yavaşlama ortaya çıkması ihtimali olarak sıralayabiliriz.

Bu tür gelişmelerin ortaya çıkması özellikle döviz kurlarındaki oynaklığa aşırı duyarlı ülkeleri olumsuz etkileyebilecektir. Türkiye de bu ülkelerden biri...

Küresel planda siyaset cephesine baktığımızda ise, içinde bulunduğumuz sıcak bölgenin yarattığı riskler öne çıkıyor. Bölge ülkelerindeki siyasi istikrarsızlıkların Türkiye'nin istikrarını da olumsuz etkilemesi endişesini yaratıyor.

Küresel riskleri biryana bırakıp Türkiye'ye dönüp baktığımızda ise, ekonomide iki önemli göstergiyi yakından izlememiz gerektiğini görüyoruz: Cari açık ve enflasyon.

2006 yılının ilk altı ayında ekonomimiz 18 milyar dolardan fazla bir cari açık verdi. 12 aylık cari açık Haziran sonu itibariyle 28.6 milyar dolara ulaştı. Bu hızla gittiği takdirde, yılsonunda 32 milyar doları aşarak yeni bir rekora imza atması artık şaşırtıcı olmayacak. Bu rakam, cari açığın milli gelire oranının yüzde 7'yi aşacağını gösteriyor. Oysa bizim gibi, yurt dışından henüz sürekli bir portföy ve doğrudan yatırım akışının gerçekleşmediği ülkelerde bu pek rastlamadığımız bir oran...

Öte yandan, yılın ikinci yarısında tüketim ve yatırım harcamalarında belirgin bir yavaşlama ortaya çıkmaması halinde, enflasyon ve faizler üzerinde de ciddi bir baskı ortaya çıkacaktır. Enflasyon hedeflerinin tutturulması konusundaki mevcut iyimserliği sürdürmek mümkün olmayacaktır. Öyleyse, enflasyon göstergelerini de dikkatle izlememiz gerekiyor.

Enflasyon hedeflerinin tutturulması genelde Türkiye'nin özelde Merkez Bankası'nın saygınlığının korunması açısından önemlidir. Ancak bunu yalnızca para politikalarıyla sağlanamayacağı, örneğin hükümet tarafından kamu harcamalarının çok dikkatli yönetilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Özellikle, 2007 gündeminde yer alan seçimlerin kamu harcamalarını ölçsüz biçimde artırmasının ve bunun, son yıllarda başarıyla sürdürülen bütçe dengelerini bozmasının önemli bir tehlike olduğunun altını çizmek istiyorum.

Burada yeri gelmişken, makro dengelerimiz açısından önemli bir konuyu, bir kez daha gündeme getirmeyi yararlı buluyorum. Mevcut genç nüfus ve işsizlik oranı ile, Türkiye'nin bugünkü ve gelecekteki en büyük sorununun istihdamın artırılması olduğu aşikardır. Bunun için, yeni yatırımların artırılması gerektiği de aynı ölçüde bilinen bir husustur. Burada özellikle doğrudan yabancı sermaye yatırımlarına ihtiyaç duymaya devam ediyoruz.

Ancak çok önemli bir haksız rekabet faktörü hem yerli, hem yabancı yatırımlar açısından önümüzü kesiyor. Bu faktör, bugüne kadar kaç kez dile getirdiğimi benim de bilmediğim, kayıt dışı ekonomidir. Bunun yarattığı haksız rekabet ortamı, bir çok yabancı sermayeli

kuruluşu Türkiye'ye gelme ya da mevcut yatırımlarını genişletme konusunda tereddüte sevk ederken, Türk sermayedarının da gerektiği kadar yatırım yapmasının, istihdam yaratmasının önünü kesmektedir.

Kayıt dışı ekonominin, toplam ekonomiye göre büyüklüğünün izlenmesi için dünyada kullanılan pek çok model var. Türkiye'nin de bu modellerden birini uyarlayarak bu çok önemli risk faktörünü yakından izlemesi ve bununla ilgili politikalarını somut verilere dayanarak oluşturması gerekiyor.

Önümüzdeki günlere, "risk yönetimi" penceresinden bakmaya devam edersek, bu güne kadar başarıyla muhafaza edilen siyasi istikrarın da risk altına sokulmaması gerektiğini önemle vurgulamamız gerekiyor. Burada Cumhurbaşkanlığı seçimleri önemli bir dönemeç olarak önümüzde duruyor.

Siyasi-ekonomik istikrarın bir başka önemli unsur da hiç kuşkusuz AB ilişkileri...

Avrupa'ya baktığımızda, bazı Avrupa ülkelerindeki kamuoyunun Türkiye'nin üyeliği konusundaki olumsuz yaklaşımlarının, bazı Avrupalı siyasetçilerin dar görüşlülüğü ile birleşince ortaya Türkiye'nin üyeliği konusunda bir isteksizlik görüntüsü çıktığını görüyorsunuz.

Oysa Türkiye'nin Avrupa serüveni, De Gaulle ve Adenauer gibi büyük Avrupa liderlerinin siyasi vizyonları sayesinde başladı. Bu siyasi vizyon bugünkü liderlerde olsa, konjonktürel faktörlerin baskısı altında "Türkiye ile ilgili korkular yaratmaya dayalı" politikalarla kamuoyunu kazanmaya çalışacaklarına, Türkiye-AB ortaklığının önemi ve muhtemel pratiği konusunda onları aydınlatmayı, bilgilendirmeyi düşünürlerdi.

Kısa vadeli politik çıkarlar için Türkiye üzerinden ülke içine dönük siyaset yapmak Avrupa'da bazı siyasetçiler arasında geçerli bir eğilim haline geldi.

Geçtiğimiz günlerde, bir kez daha Türkiye hakkındaki talihsiz ifadeleriyle gündeme gelen Bay Sarkozy bu türden siyasetçilere en tipik örneklerden biridir.

2007 Fransa cumhurbaşkanı adayı olmanın yanı sıra, şu anda iktidarda olan hükümetin içişleri bakanlığını da yapan Nicolas Sarkozy, "Türkiye bir Avrupa ülkesi olsaydı, hepimiz bunun farkında olurduk" demekle işe başladı. Kendisini bir mektupla Türkiye'nin 1963 yılında başlayan AB süreci ile ilgili bilgilendirdik.

Geçen hafta Brüksel'de, Türkiye'nin AB üyesi olmaması gerektiğini, neden belirtmeden dile getirdi. Nihayet, bu hafta Le Figaro gazetesindeki bir habere göre New York'ta bir araya geldiği musevi kuruluş temsilcilerine "Hem islam ülkelerinden korkuyorsunuz, hem de 75 milyon Türkü AB'ye girmeleri için destekliyorsunuz" değerlendirmesini yapmış ve bunu bir çelişki olarak nitelemiş. Ne kadar hazindir ki, Bay Sarkozy, son 20 yılda büyük bir yapısal-toplumsal dönüşüm geçiren Türkiye'yi tanımamaktadır. Hakkında bu kadar kesin ve sert ifadelerle konuştuğu ülkeyi, bu ülkenin yaşadığı değişimi gelip yerinde inceleme zahmetine girmemiştir.

Bu gerçek Avrupalı siyasetçilerin bazıları için hâlâ aynı şekilde geçerlidir. Geçtiğimiz günlerde içinde Türkiye hakkında, akılcılıktan uzak değerlendirmelerin de yer aldığı bir

raporu kabul eden Avrupa Parlamentosu Dışışleri Komisyonu'nun pek çok üyesi de ne yazık ki bu kategoriye girmektedir.

Buradan Avrupalı dostlarımıza seslenmek istiyorum: Gelip görmediğiniz, yerinde derinlemesine incelemediğiniz bir ülke hakkında, oturduğunuz yerden, eksik bilgilerle, komisyonun teknik raporlarını da dikkate almadan görüş oluşturmayı hangi etik anlayışa sığdırıyorsunuz? Geleceğin Avrupası'nı böyle mi kuruyorsunuz?

Değerli başkanlar,

AB ile müzakere sürecinin çok önemli bir katkı getirdiği istikrar ve güven ortamında, Türkiye'nin AB ile ekonomik ilişkileri tarihsel bir derinleşme kaydediyor. Ticaret, yatırım ve turizm alanlarında artık Avrupa ile geri dönüşü zor bir bütünleşme içindeyiz. Bu rüzgarın da katkısıyla, dünyanın en hızlı ve istikrarlı kalkınan, yabancı yatırımcı için cazibesi her gün artan ülkelerinden biri haline geldik.

Bütün bunları göz önüne aldığımızda, AB sürecindeki kısa dönemli tikanıklıklar karşısında soğukkanlı ve akılcı olmamız gerektiği ortaya çıkıyor.

Örneğin düşünce özgürlüğü konusu... Bugün TCK'nun 301. maddesi ile yeniden gündemde olan “düşünce suçu” kavramından bir türlü tam olarak kurtulamıyoruz. Kapıdan kovuyorsunuz bacadan giriyor. Avrupa Parlamentosu Dışışleri Komisyonu'nun son raporu da bu durumun bir sonucu...

Hatırlanacağı üzere, TCK'nun 301. maddesinin yeni düzenlemesi, ifade özgürlüğü alanında yeni bir açılım sağlama amacını gütmekteydi. Ancak bu amaç gerçekleşmemiştir. “Düşünce suçu” mahkûmiyetleri, Türkiye aleyhtarı lobilerin konuyu istismarına yol açmaktadır.

Bu çerçevede, TCK'nun 301. maddesi ve benzeri düşünce ve ifade özgürlüğünü ilgilendiren maddelerin, ana gaye ışığında bir an önce gözden geçirilmesi suretiyle, hak etmediğimizi düşündüğüm “demokratik açıdan tam olarak gelişmemiş ülke” eleştirilerini bertaraf etmeliyiz.

Şunu da unutmayalım ki, Türkiye demokratik açılımlarına devam ettiği sürece, Kıbrıs başta olmak üzere, tüm uluslararası ilişkilerinde konumunu güçlendirmiş olacaktır.

Özetleyecek olursak...

Ekonomide risk yaratabilecek gelişmeleri önceden belirleyip alternatif politikalar üretelim. Cari işlemleri ve enflasyonu yakından izleyelim, ekonominin aşırı ısınmasına izin vermeyelim. Siyasi risklerin istikrarı olumsuz etkilememesine, genel seçimlerin ekonomik dengelerde bir bozulmaya yol açmamasına özen gösterelim. AB ilişkilerinde zeminimizi güçlendirelim. TCK'nun 301. maddesini değiştirerek fikir özgürlüğü temelinde demokratik açılımlarımızı sürdürelim. Türkiye özlediği geleceğe doğru kendi yolunu ancak kendi açabilir.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.